

تأمین بودجه دانشگاه‌ها

نگاهی به تحقیقات در ایران

هادی صفری
علم، فناوری و جامعه
پاییز ۱۴۰۱

مروری بر مقالهٔ
گوننا و مارتین (۲۰۰۳)

ALDO GEUNA and BEN R. MARTIN

UNIVERSITY RESEARCH EVALUATION AND FUNDING:
AN INTERNATIONAL COMPARISON

ABSTRACT. Many countries have introduced evaluations of university research, reflecting global demands for greater accountability. This paper compares methods of evaluation used across twelve countries in Europe and the Asia-Pacific region. On the basis of this comparison, and focusing in particular on Britain, we examine the advantages and disadvantages of performance-based funding in comparison with other approaches to funding. Our analysis suggests that, while initial benefits may outweigh the costs, over time such a system seems to produce diminishing returns. This raises important questions about its continued use.

INTRODUCTION

Research evaluation has emerged as a key issue in many industrialized countries, where universities are faced with demands for greater accountability and the consequences of diminished funding.¹ Universities today are expected to be both efficient and accountable.² These pressures have made evaluation essential. In itself, this is nothing new. For more than two decades, there has been growing concern 'about the increasing cost of funding university-based research . . . and the need to obtain "value for money" for public expenditure on higher education'.³ In response, many governments have implemented mechanisms that attempt to relate funding to performance. In this paper, we outline the leading characteristics of university research assessment and funding practices in ten European

¹ OECD, *The Evaluation of Scientific Research: Selected Experiences* (Paris: OECD, 1997).

² W.F. Massy (ed.), *Resource Allocation in Higher Education* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1996).

³ OECD, *Universities Under Scrutiny* (Paris: OECD, 1987). See also C. Gellert (ed.), *Higher Education in Europe* (London and Philadelphia: Jessica Kingsley, 1993); A. Geuna, *The Economics of Knowledge Production: Funding and the Structure of University Research* (Cheltenham: Edward Elgar, 1999); R.G. Noll (ed.), *Challenges to Research Universities* (Washington, DC: Brookings Institution Press, 1998); and OECD, *University Research in Transition* (Paris: OECD, 1998).

Scholar

YEAR ▾ ☰

University research evaluation and funding:
An international comparison

A. Geuna, B.R. Martin - Minerva, 2003 - Springer

Many countries have introduced evaluations of university research, reflecting global demands for greater accountability. This paper compares methods of evaluation used across twelve countries in Europe and the Asia-Pacific region. On the basis of this comparison, and focusing in particular on Britain, we examine the advantages and disadvantages of performance-based funding in comparison with other approaches to funding. Our analysis suggests that, while initial benefits may outweigh the costs, over time such a system seems to . . .

☆ Cited by 902 Related articles ⇨

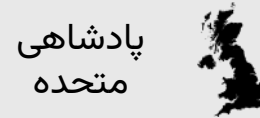
GEUNA, A. and B. R. MARTIN (2003). University research evaluation and funding: An international comparison. *Minerva* 41(4), 277–304. <http://www.jstor.org/stable/41821253>.

ارزیابی تحقیقات و تخصیص منابع مالی

- افزایش فزاینده هزینه‌های تحقیقاتی
- فشار اجتماعی برای کارایی و پاسخگویی دانشگاه‌ها در قبال بودجه عمومی
- ارزیابی پژوهش‌های علمی
- ارزیابی به عنوان یک سازوکار در سیاست‌گذاری

ارزیابی تحقیقات و تخصیص منابع مالی

- تمرکز بر کشورهایی که به نوعی از نظام «ارزش در برابر پول» در تأمین بودجه مراکز دانشگاهی استفاده کرده‌اند
- ده کشور اروپایی و دو کشور در آسیا و اقیانوسیه

استفاده از ارزیابی عملکرد برای
تخصیص بودجه

استفاده از ارزیابی عملکرد برای
تخصیص بودجه

استفاده از ارزیابی عملکرد برای
تخصیص بودجه

تخصیص بودجه پژوهشی بر
اساس ارزیابی

تخصیص بخشی از بودجه بر
اساس ارزیابی

تخصیص بخش عمده بودجه بر
اساس ارزیابی

تفکیک آموزش و پژوهش

تفکیک آموزش و پژوهش

تفکیک آموزش و پژوهش

آلمان

ارزیابی داخلی مؤسسات و برای
تخصیص بودجه برخی ایالات

تخصیص بخش عمده بودجه
بر اساس تعداد دانشجو و
معیارهای تاریخی

تفکیک آموزش و پژوهش

هلند

ارزیابی برای تعیین استراتژی

تخصیص بخش عمده بودجه بر
اساس تعداد دانشجو و
معیارهای تاریخی

تفکیک آموزش و پژوهش

دانمارک

ارزیابی داخلی برای تخصیص
بخشی از بودجه

تخصیص ترکیبی بودجه بر
اساس معیارهای مختلف

تفکیک آموزش و پژوهش

اروپای شرقی

مجارستان

استفاده از ارزیابی عملکرد برای ارائه پیشنهادهای سیاستی

تخصیص بودجه بر اساس تعداد دانشجو

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

اسلواکی

استفاده از ارزیابی عملکرد برای تخصیص بخشی از بودجه

تخصیص ترکیبی بودجه بر اساس تعداد دانشجو و ارزیابی

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

لهستان

استفاده از ارزیابی عملکرد برای تخصیص بخشی از بودجه

تخصیص ترکیبی بودجه بر اساس تعداد دانشجو و ارزیابی

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

اسکاندیناوی

فنلاند

نروژ

سوئد

استفاده از ارزیابی عملکرد برای
تخصیص بخش کوچکی از
بودجه

استفاده از ارزیابی عملکرد برای
ارائه پیشنهادهای سیاستی

عدم استفاده از ارزیابی عملکرد

تخصیص ترکیبی بودجه بر
اساس معیارهای مختلف

تخصیص بودجه بر اساس
تعداد دانشجو

تخصیص بودجه بر اساس
نتایج امتحانات

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

عدم تفکیک آموزش و پژوهش

انواع نظام‌های تخصیص بودجه

- کاملاً بر اساس عملکرد و ارزیابی پسینی
 - مثل: پادشاهی متحده
 - بر اساس پاسخ‌گویی و نخبه‌گزینی
- کاملاً بر اساس سرانه دانشجو و اندازه بدنه آموزش

تخصیص بودجه بر اساس عملکرد: مزایا

- شایسته‌سالاری، ارزش دادن به موفقیت و بهبود کیفیت
- افزایش کارایی در میان‌مدت
- پاسخ‌گویی بیشتر
- ابزار سیاست‌گذاری و اولویت‌بندی
- انتقال منابع از بخش‌هایی ضعیف‌تر به بخش‌هایی با عملکرد بهتر
- تشویق به بهبود کیفیت ارائه پژوهش‌ها با هدف گسترش بیشتر

تخصیص بودجه بر اساس عملکرد: معایب

- هزینه بالای گردآوری اطلاعات
 - هزینه انسانی بالای مرور همتایان
 - نشانگرهای کتاب‌سنجی دقیق؟
- تشویق رقابت
 - یکسان‌سازی تحقیقات
 - تقبیح پژوهش‌های آزمایشی و روش‌های جدید و تشویق پژوهش‌های امن
 - عدم اهمیت به فواید اجتماعی پژوهش‌ها
 - تورم نشریات
 - یاد گرفتن قاعده بازی
- تعمیق فاصله آموزش و پژوهش
- تثبیت وضع جاری
- تأثیرگذاری بیش از حد دولت

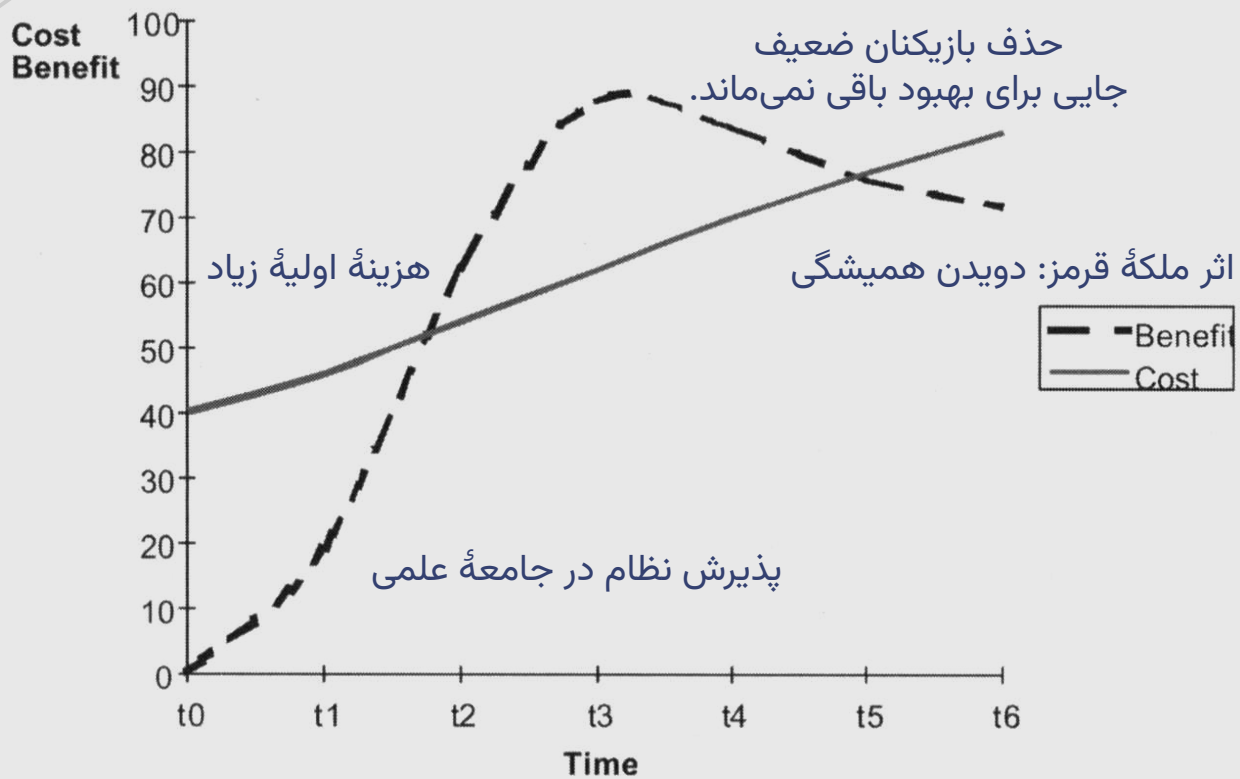
تخصیص بودجه بر اساس سرانه: مزایا

- مدیریت ساده و آسان
- فراهم آوردن *دانه‌ها* برای سرمایه‌گذاری روی افراد و حوزه‌های نو
- تنوع
- حمایت از تعداد بیشتری از مؤسسات پژوهشی
- خودمختاری بیشتر جامعه علمی

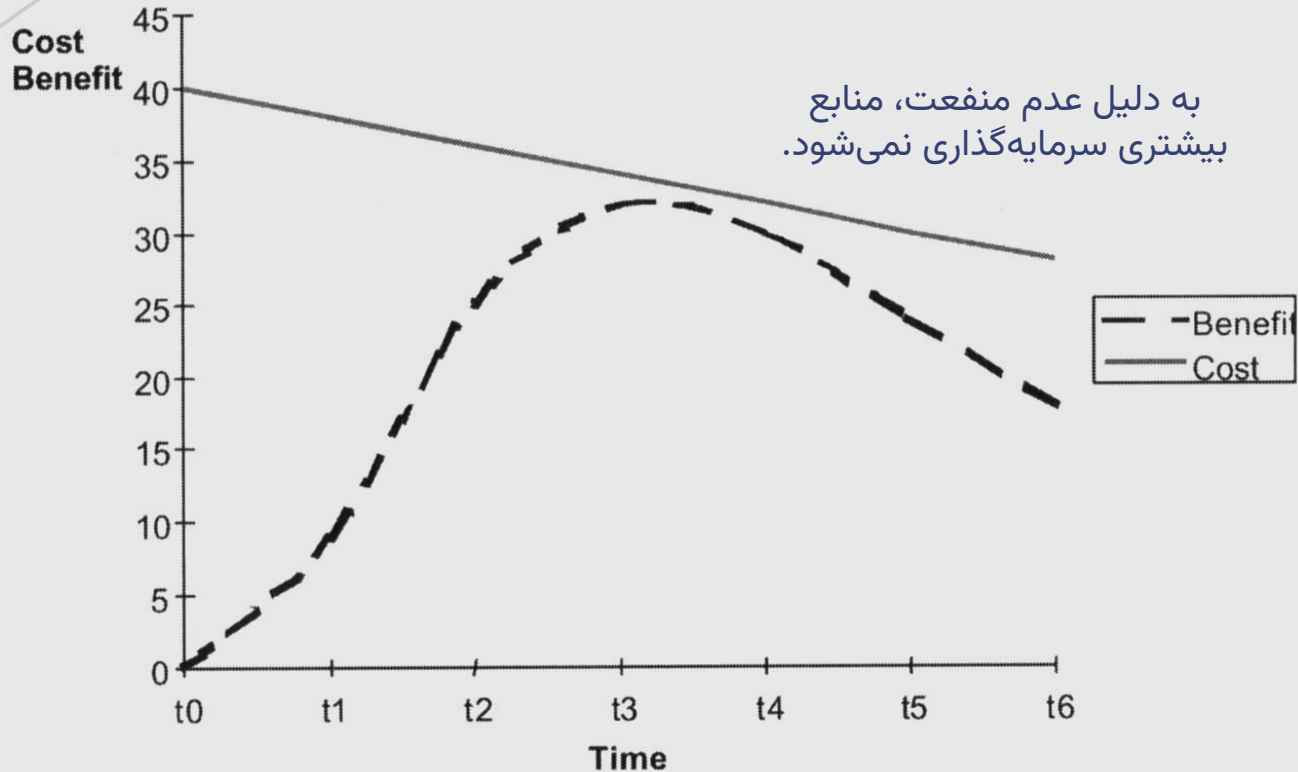
تخصیص بودجه بر اساس سرانه: معایب

- تمرکز کمتر روی پیشرفت
- تصمیم‌گیری‌های سیاسی و افزایش قدرت بوروکرات‌ها
- پاسخ‌گویی کمتر و تحقیقات برج عاج
- بودجه تحقیقاتی یکسان برای مؤسسات پژوهش‌محور و آموزش‌محور
- تأثیرپذیری از جو جذب دانشجو در عرصه آموزش
- تقسیم منابع به اجزای کوچک بی‌فایده

تخصیص بودجه بر اساس عملکرد: در گذر زمان

تخصیص بودجه بر اساس عملکرد: در گذر زمان

نگاهی به
پژوهش‌ها در ایران

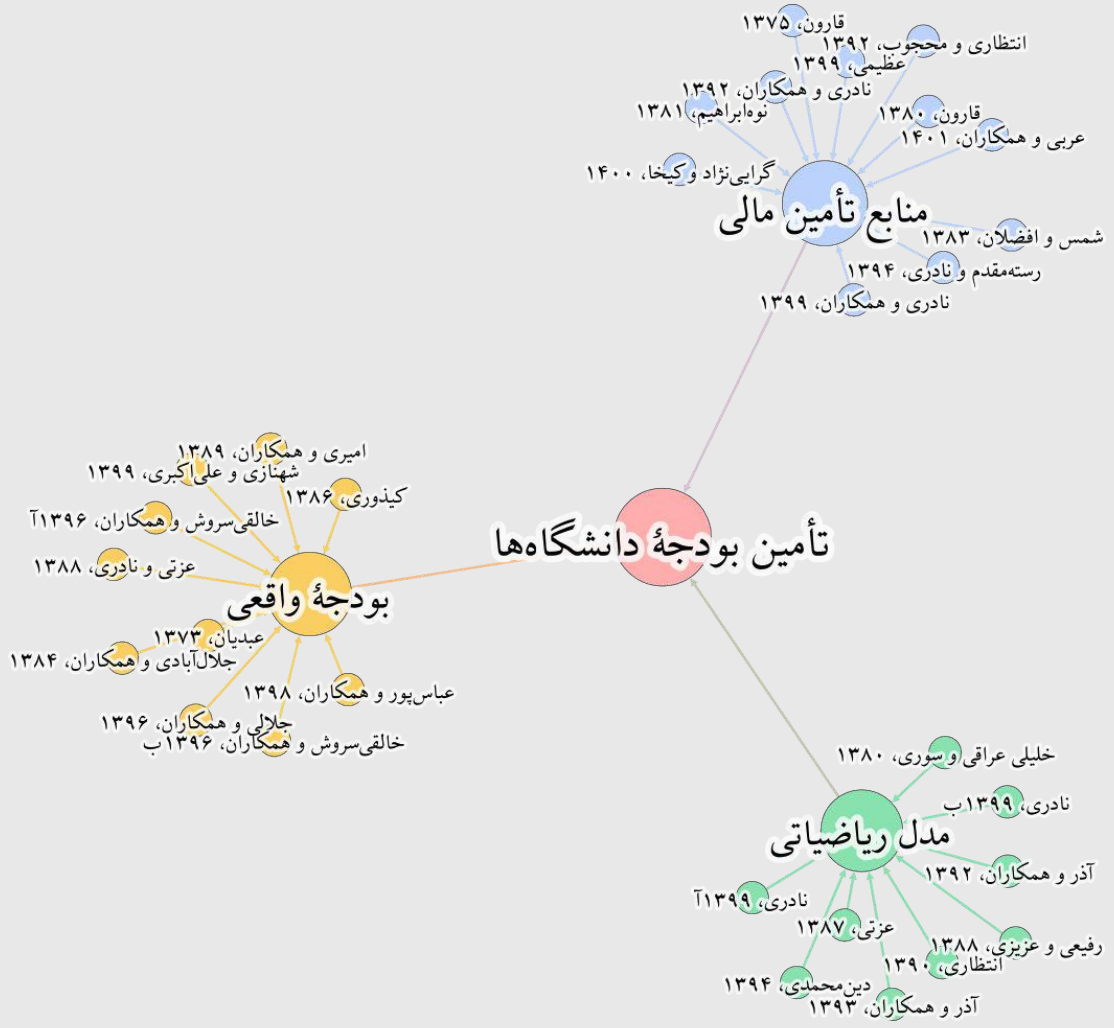
سابقه

«در داخل کشور نیز اولین مطالعه در زمینه اقتصاد آموزش، در قالب رسالهٔ دکتری، توسط طاهری (۱۳۴۷) صورت گرفته است و در مورد سایر مطالعاتی که به صورت مستقل و یا در قالب گزارش های کارشناسی تهیه شده است، می‌توان به پژوهش‌های وحیدی (۱۳۶۴ و ۱۳۶۵)، سهرابی (۱۳۶۳ و ۱۳۷۱)، عبدیان (۱۳۷۳)، کسرائی (۱۳۷۴)، جبل‌عاملی (۱۳۷۰) و دباغ (۱۳۷۵) اشاره کرد» (رسته‌مقدم و نادری، ۱۳۹۴).

جست‌وجوی منابع

- نمایه‌ها:
 - نورمگز: پایگاه مجلات تخصصی نور (غیراستنادی)
- پرس‌وجو:
 - کلیدواژه‌ها
 - تأمین مالی/بودجه/تخصیص منابع
 - آموزش عالی، دانشگاه (نیز: دانشگاهها و دانشگاهی)
 - در عنوان و کلیدواژه‌های نویسنده یا ماشینی
- مقالات در مجلات علمی-ترویجی، علمی-پژوهش یا علمی وزارت علوم
- حذف مقالات غیرمرتبط (مثلاً: تخصیص منابع کتابخانه‌ای) یا مشابه
- افزودن گزارش وزارت علوم (دین‌محمدی، ۱۳۹۴)
- ۳۰ مقاله

تأمین بودجه دانشگاهها

منابع تأمین مالی

بودجه واقعی

مدل ریاضیاتی

- تهران
- مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی
- بهشتی
- علامه طباطبایی
- تربیت مدرس
- رجایی (تربیت معلم سابق)

تأمین بودجه دانشگاهها

منابع تأمین مالی

- انتظاری و محبوب، ۱۳۹۲
- عظیمی، ۱۳۹۹
- نادری و همکاران، ۱۳۹۲
- قارون، ۱۳۷۵
- نوه‌ابراهیم، ۱۳۸۱
- عربی و همکاران، ۱۴۰۱
- قارون، ۱۳۸۰
- گرایی‌نژاد و کیخا، ۱۴۰۰
- شمس و افضلان، ۱۳۸۳
- رسته‌مقدم و نادری، ۱۳۹۴
- نادری و همکاران، ۱۳۹۹

بودجه واقعی

- امیری و همکاران، ۱۳۸۹
- شهنازی و علی‌اکبری، ۱۳۹۹
- کیندوری، ۱۳۸۶
- خالقی‌سروش و همکاران، ۱۳۹۶
- عزتی و نادری، ۱۳۸۸
- عبدیان، ۱۳۷۳
- جلال‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۴
- عباس‌پور و همکاران، ۱۳۹۸
- جلالی و همکاران، ۱۳۹۶
- خالقی‌سروش و همکاران، ۱۳۹۶

مدل ریاضیاتی

- خلیلی عراقی (سوری، ۱۳۸۰)
- نادری، ۱۳۹۹
- آذر و همکاران، ۱۳۹۲
- رفیعی و عزیز، ۱۳۸۸
- انتظاری، ۱۳۹۰
- عزتی، ۱۳۸۷
- نادری، ۱۳۹۹
- دین‌محمدی، ۱۳۹۴
- آذر و همکاران، ۱۳۹۳

- آموزش عالی
- اقتصاد
- مدیریت
- حسابداری
- صنایع

تأمین بودجه دانشگاهها

منابع تأمین مالی

- انتظاری و محبوب، ۱۳۹۲
- عظیمی، ۱۳۹۹
- نادری و همکاران، ۱۳۹۲
- نوه ابراهیم، ۱۳۸۱
- قارون، ۱۳۷۵
- عربی و همکاران، ۱۴۰۱
- قارون، ۱۳۸۰
- گرایی نژاد و کیخا، ۱۴۰۰
- شمس و افضلان، ۱۳۸۳
- رسته مقدم و نادری، ۱۳۹۴
- نادری و همکاران، ۱۳۹۹

بودجه واقعی

- امیری و همکاران، ۱۳۸۹
- شهنازی و علی اکبری، ۱۳۹۹
- کیندوری، ۱۳۸۶
- خالقی سروش و همکاران، ۱۳۹۶
- عزتی و نادری، ۱۳۸۸
- عبدیان، ۱۳۷۳
- جلال آبادی و همکاران، ۱۳۸۴
- عباس پور و همکاران، ۱۳۹۸
- جلالی و همکاران، ۱۳۹۶
- خالقی سروش و همکاران، ۱۳۹۶

مدل ریاضیاتی

- خلیلی عراقی (سوری، ۱۳۸۰)
- نادری، ۱۳۹۹
- آذر و همکاران، ۱۳۹۲
- نادری، ۱۳۹۹
- عزتی، ۱۳۸۷
- رفیعی و عزیز، ۱۳۸۸
- انتظاری، ۱۳۹۰
- دین محمدی، ۱۳۹۴
- آذر و همکاران، ۱۳۹۳

پژوهش‌ها در ایران مدل‌های ریاضیاتی

مدل‌های ریاضیاتی

- نمونه (انتظاری، ۱۳۹۰):
$$B_u^{t+1} = ef_u^{*t} (V_R^{*t} R_u^{t+1} + V_E^{*t} E_u^{t+1} + V_T^{*t} T_u^{t+1} + V_p^{*t} P_u^{t+1} + V_q^{*t} Q_u^{t+1})$$
- سازوکار تخصیص ستانده‌محور کشتی نجات نیست؛ مفروضات بنیادین سازوکار تخصیص عملکردمحور (ستانده‌محور) با واقعیت‌ها فاصله دارد (نادری، ۱۳۹۹).
- تخصیص منابع ستانده‌محور کارایی را افزایش، ولی عملکرد و بهره‌وری را کاهش می‌دهد (نادری، ۱۳۹۹).

پژوهش‌ها در ایران بررسی بودجه واقعی

بررسی بودجه واقعی

- بررسی عوامل مؤثر بر روند بودجه‌نویسی واقعی که در عمل رخ می‌دهد
- روش:
- پژوهش‌های پرسش‌نامه‌ای، مصاحبه یا دلفی با مدیران و کارشناسان بودجه
- رگرسیون برای کمی‌سازی وزن عوامل مؤثر مختلف
- ناسازگاری نتایج پژوهش‌های مختلف

بررسی بودجه واقعی

- مهم‌ترین عوامل از نظر عبدیان (۱۳۷۳): تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی، تعداد دانشجویان کارشناسی و کاردانی علوم پایه و مهندسی، پرسنل
- اصلاح نظام بودجه‌ریزی پیش‌بینی و شفافیت درآمدها را بهبود داده اما در هزینه‌ها تأثیری نداشته است (جلال‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۴).
- فقدان رابطه بین بودجه و عوامل کیفیت دانشگاه‌ها (کیذوری، ۱۳۸۶)
- دریافت شهریه از دانشجویان مشروط و افزایش ظرفیت دانشجویان نوبت دوم باعث بهبود عملکرد آموزشی شده است (عزتی و نادری، ۱۳۸۸).
- مذاکره‌ای بودن بودجه (جلالی علی‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۶) و چانه‌زنی و سیاسی‌کاری (امیری و همکاران، ۱۳۸۹)
- پیامدها (جلالی علی‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۶): سوگیری و آب بستن به بودجه

بودجه‌ریزی دولتی و بازاری سازی آموزش عالی

(مطالعه موردی: دانشگاه شیراز)

مطالعات جامعه‌شناختی

(علمی - پژوهشی)

دوره ۲۷، شماره دو: ۱۱۰-۸۱

شاپا ۲۸۰۹-۱۰۱۰

نمایه در ISC

روح‌اله شهنازی

دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه شیراز

علی اکبری

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی توسعه اقتصادی دانشگاه شیراز

پدیرش ۹۹/۹/۲۷

دریافت ۹۹/۱/۳۰

چکیده

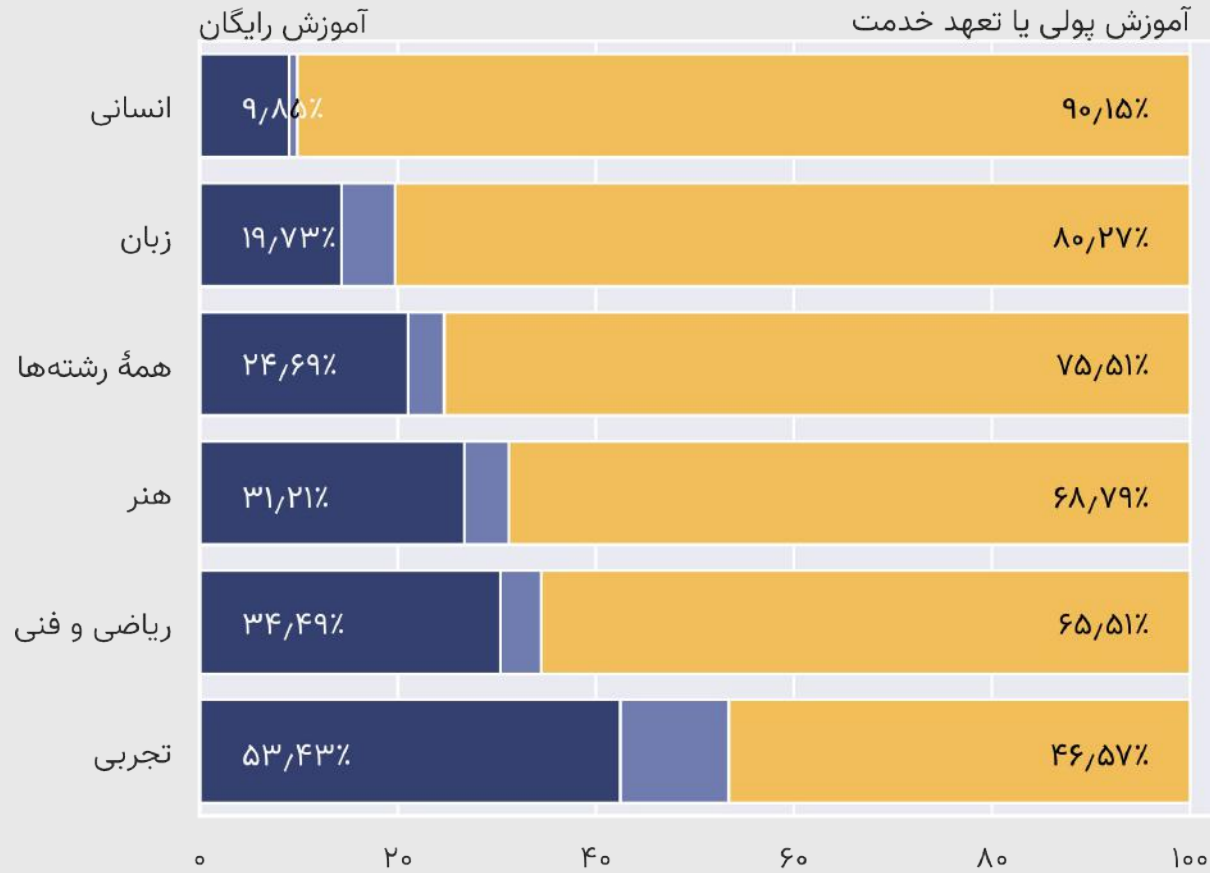
بازاری‌سازی یکی از مهمترین تحولات آموزش عالی دنیا در دهه‌های اخیر است. بازاری‌سازی آموزش عالی در ایران نیز بعد از انقلاب شروع شده و روندی صعودی داشته است. یکی از معیارهای این بازاری‌سازی روند تدوین و تخصیص بودجه دولت در حوزه آموزش است. تحلیل عملکردی تدوین و تخصیص بودجه آموزش عالی در ایران نشان می‌دهد از دهه هفتاد به بعد، بودجه‌ریزی دولتی در حوزه آموزش عالی در راستای سیاست‌هایی نئولیبرالی بوده است. این پژوهش با روشی کیفی و بر اساس تحلیل اسناد به بررسی بودجه‌ریزی دولتی در حوزه آموزش عالی با مطالعه موردی دانشگاه شیراز پرداخته است. برخی از نتایج حاصل شده نشان می‌دهد: ۱. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای همواره کاهش پیدا کرده است، ۲. هزینه‌های پرسنلی بخش عظیمی از بودجه جاری را شکل داده و سهم صعودی داشته‌اند، ۳. هزینه‌های پژوهشی و تحقیقاتی روندی نزولی داشته‌اند و ۴. خدمات رفاهی همواره محدود شده‌اند. همه این نتایج نشانه‌های کاهش اهمیت آموزش عالی در بودجه‌ریزی کشور و تلاش در راستای سوق آن به سمت بازاری‌شدن است.

کلمات کلیدی: بودجه آموزش عالی، بازاری‌سازی، دولت، نئولیبرالیسم، دانشگاه شیراز.

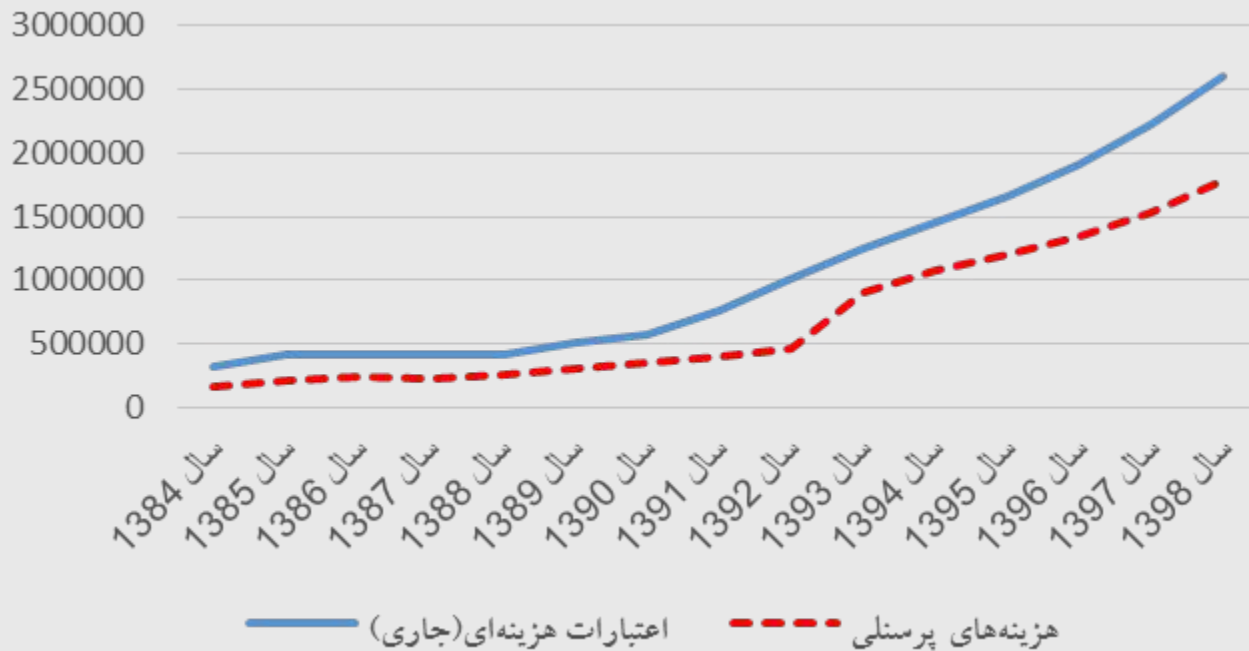
بودجه‌ریزی دولتی و بازاری‌سازی آموزش عالی (شهنازی و علی‌اکبری، ۱۳۹۹)

- سرمایه‌داری و نقد آن
- شکست‌های نظام بازار در آموزش و ضرورت ورود دولت
 - ضعف کارایی در تخصیص منابع: اثرات خارجی، تولید نشدن کالای عمومی و عدم تقارن اطلاعات
 - ضعف در توزیع: توزیع نابرابر درآمد، ثروت و فرصت
- کالایی‌سازی آموزش در ایران
- موردکاوی دانشگاه شیراز

ظرفیت‌های اعلام‌شدهٔ کنکور ۱۴۰۰ بخش کمرنگ سهم پذیرش روزانهٔ بدون آزمون را نشان می‌دهد.

دانشگاه شیراز

بودجه‌ریزی دولتی و بازاری‌سازی آموزش عالی (شهنازی و علی‌اکبری، ۱۳۹۹)

- عدم اتخاذ دیدگاه سیاست‌گذارانه دولتی در آموزش
- کاهش هزینه‌های تحقیقاتی
- کاهش هزینه‌های رفاهی
- دیدگاه هزینه‌ای دولت به دانشگاه: دولت نتولیرال
- کاهش توان آموزش و پژوهش دانشگاه

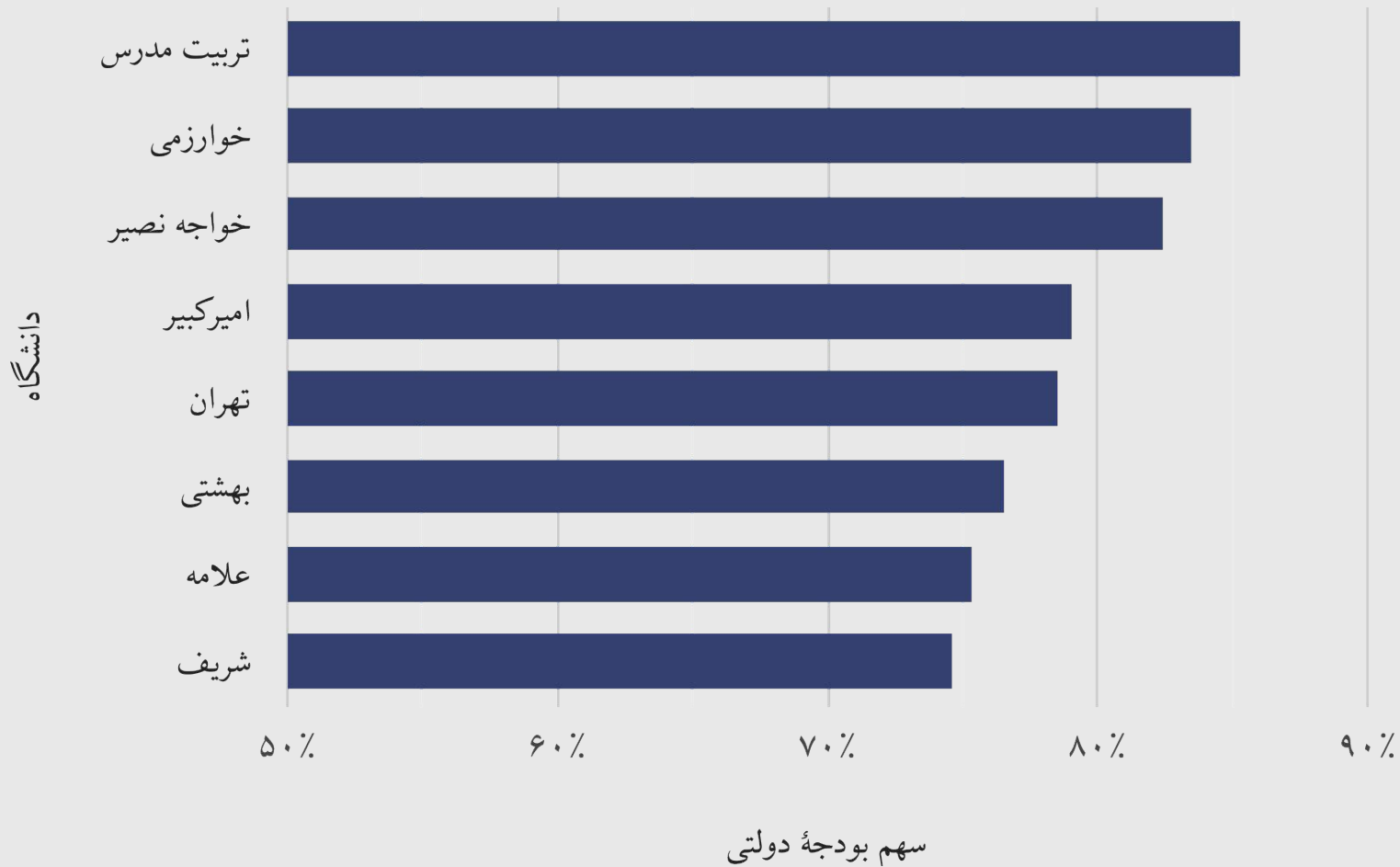
پژوهش‌ها در ایران منابع تأمین مالی

<p>نظام تأمین مالی ستانده محور</p> <p>دولت بر مبنای برون دادها و عملکرد، منابع مالی آموزش عالی را تأمین می کند</p>	<p>نظام تأمین مالی بر مبنای پیش خرید محصولات و خدمات (نظام شبه بازار)</p> <p>بازار، محصولات و خدمات نظام آموزش عالی را پیش خرید می کند و منابع مالی بدین طریق تأمین می شود</p>
<p>نظام تأمین مالی نهاده محور</p> <p>دولت بر مبنای درون دادها، منابع مالی آموزش عالی را تأمین می کند</p>	<p>نظام تأمین مالی بر مبنای سفارش محصول و خدمات (نظام بازار)</p> <p>بازار به منظور دستیابی به محصولات و خدمات مورد نیاز خود، درون دادهای آموزش عالی را تأمین می کند</p>

زیاد (دولت)

کم (بازار)

کشور	کنشگر اصلی تأمین مالی	منابع و سازوکارها
ایرلند	خانوار	وام‌دهی (بازپرداخت خانوار) و شهریه
روسیه	دولت، خانوار و بخش خصوصی	شهریه، مشارکت بخش خصوصی و حمایت کم دولت (از بودجه عمومی)
ژاپن	خانوار و بخش خصوصی	شهریه
برزیل	بخش خصوصی	مشارکت بخش خصوصی
انگلستان	خانوار	شهریه و وام‌دهی (بازپرداخت خانوار)
چین	خانوار و بخش خصوصی	شهریه و مشارکت بخش خصوصی
آفریقای جنوبی	خانوار	شهریه
کره جنوبی	خانوار، بخش خصوصی	شهریه و مشارکت بخش خصوصی
آلمان	دولت	بودجه عمومی (سیستم مالیات)
امریکا	خصوصی، خانوار، موقوفات	شهریه، وام‌دهی (بازپرداخت خانوار)، مشارکت بخش خصوصی، موقوفات
نیجریه	خصوصی، خانوار و موقوفات	شهریه، وام‌دهی (بازپرداخت خانوار)، اوقاف
فنلاند	دولت	بودجه عمومی (سیستم مالیات)
کانادا	بخش خصوصی و خانوار	شهریه، وام‌دهی (بازپرداخت خانوار)، مشارکت بخش خصوصی

سال تصویب	سازکارها (تأمین مالی دانشگاه تهران)	ردیف
۱۳۸۰	تنوع بخشیدن به درآمدها از طرق مختلف خدمات علمی، پژوهشی، مشاوره‌ای	۱
۱۳۸۳	رشد ۳۰ درصدی پذیرش دانشجویان کارشناسی ارشد به واسطه آموزش نوبت دوم (سازکار تنوع بخشی به شیوه‌های پذیرش دانشجو)	۲
۱۳۸۳	افزایش رشته های تحصیلی و تعداد دانشجویان دکتری (نوبت دوم و بورسیه)	۲
۱۳۸۳	ارتقای کیفیت آموزشی از طریق دریافت شهریه از دانشجویان مشروط کارشناسی و کارشناسی ارشد	۳
۱۳۸۴	کسب درآمد از طریق دریافت شهریه از دانشجویان انتقالی (مهمان، انتقالی توأم با تغییر رشته و..)	۴
۱۳۸۳	ارتقای کیفیت آموزشی از طریق اعطای تخفیف شهریه دانشجویان رتبه اول تا سوم مقاطع کارشناسی ارشد (نوبت دوم) و کارشناسی (شبانه)	۵
۱۳۸۰	عقد قرارداد با وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و غیر دولتی	۶

منابع تأمین مالی

- در جهان ملاک دقیق و مشخصی برای سیاست‌گذاری تأمین مالی وجود ندارد و اکثر کشورهای جهان جز آمریکا از رشته‌هایی با هزینه سرانه کمتر حمایت می‌کنند (رسته‌مقدم و نادری، ۱۳۹۴).
- پیشنهادهای قارون (۱۳۷۵): مخالفت با وام به عنوان روش تأمین مالی، توجه به تنوع‌بخشی منابع، ارتباط با صنعت، وجوه شرعی
- پیشنهاد نوه‌ابراهیم (۱۳۸۱) پس از بررسی هزینه‌های ائتلاف (مردودی، طولانی شدن دوران تحصیل و...): بازنگری در اصل ۳۰ قانون اساسی
- پیشنهاد انتظاری و محجوب (۱۳۹۲) و نادری و همکاران (۱۳۹۲): شهریه و وام دانشجویی با بازپرداخت مشروط بر درآمد
- پیشنهاد رسته‌مقدم و نادری (۱۳۹۴): تأمین مالی بازاری و نیمه‌بازاری، مالیات بر فارغ‌التحصیلان و تمایز قائل شدن بین شیوه تأمین مالی رشته‌های مختلف
- پیشنهاد عظیمی (۱۳۹۹): افزایش سهم دانشگاه‌ها و تحقیقات از بودجه
- پیشنهاد عربی و همکاران (۱۴۰۱): افزایش جذب دانشجویان شهریه‌پرداز خارجی، آموزش‌های آزاد، اجاره فضاهایی مانند آمفی‌تئاتر و...

بودجه آموزش عالی در ایران و گزارش‌های کارشناسی

تأمین مالی آموزش عالی در ایران

- تاریخ بودجه‌ریزی آموزش عالی در ایران (رسته‌مقدم و نادری، ۱۳۹۴):
 - تا قبل از برنامه چهارم: بودجه‌ریزی افزایشی و چانه‌زنی
 - از برنامه چهارم (ماده ۴۹): قیمت تمام‌شده فعالیت‌ها و هزینه سرانه دانشجویی
 - عدم استفاده از الگوهای ارائه‌شده بر مبنای فعالیت «به دلایل مختلف»

دیدگاه وزارت علوم ، تخصیص بودجه براساس سرانه دانشجویی است

موضوعات : وزارتخانه ها | علوم، تحقیقات و فناوری | جدیدترین اخبار | وزارتخانه ها | ۱۳۹۳ - ۱۳۹۴

مالی و مدیریت منابع وزارت علوم گفت : در بحث بودجه نگاه ما رفتن به سوی بودجه ریزی بر اساس سرانه دانشجویی است که خوشبختانه مجلس شورای اسلامی نیز به این امر علاقه مند است

محمد حسین امید معاون اداری ، مالی و مدیریت منابع وزارت علوم گفت : در بحث بودجه نگاه ما رفتن به سوی بودجه ریزی بر اساس سرانه دانشجویی است که خوشبختانه مجلس شورای اسلامی نیز به این امر علاقه مند است .

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دولت به نقل از روابط عمومی وزارت علوم ، امید در مراسم تودیع و معارفه مدیران کل سابق و جدید برنامه ، بودجه و تشکیلات این وزارت ضمن قدر دانی از رحمت ۳۵ ساله مهندس بهرامی در حوزه برنامه، بودجه تشکیلات وزارت علوم اظهار داشت: در حوزه بودجه و تشکیلات نگاه ما به مسائل با توجه به ظرفیت هایی که هیئت امنا به دانشگاه ها داده است باید نگاهی نظارتی باشد .

امید گفت: در بحث تشکیلات هم بنای وزارتخانه بر کوچک سازی است ،متأسفانه در سال های اخیر در حوزه مدیریتی، دانشگاه ها و ستاد بسیار گسترده شده اند و هزینه زیادی صرف تأمین منابع انسانی می شود لذا در خصوص بهبود این وضعیت تصمیم بر استفاده از سیستم های مجاری است تا هم هزینه ها را باین آورده و هم به کارها سرعت بخشیم.

گفتنی است در ادامه این مراسم فرهاد بهرامی مدیر کل سابق برنامه ریزی ، بودجه و تشکیلات وزارت علوم از وضعیت بودجه این وزارت و اقدامات انجام گرفته در زمان تصدی این مسئولیت توسط وی گزارشی ارائه داد و سپس حاتم پور رستمی سرپرست اداره کل برنامه ریزی ، بودجه و تشکیلات برنامه های خود را تشریح کرد .

کد خبر: ۲۴۵۶۱۷ | کلمات کلیدی: بودجه ، تخصیص ، سرانه دانشجویی

تأمین مالی آموزش عالی در ایران

نحوه تخصیص بودجه دانشگاه ها در سال آینده مشخص شد

وزیر علوم حضوری شدن کلاس‌های آموزشی در سال ۱۴۰۱ را یک ضرورت مهم و مورد تأکید مسئولان ارشد نظام دانست و گفت: در سال ۱۴۰۱ تخصیص بودجه دانشگاه‌ها بر اساس میزان حضوری شدن آموزش‌ها خواهد بود.

به گزارش ایسا، دکتر محمدعلی زلفی‌گل در اجلاس رؤسای دانشگاه‌های کشور، ضمن بیان این مطلب اظهار کرد: رهبر معظم انقلاب همچنین از دانشگاه‌ها انتظار داشتند نسبت به شاگردپروری و تربیت دانشجویانی دانا، باسواد، بااخلاق و بالیمان اقدام کنند و در راستای حاکم بودن روحیه انقلابی در دانشگاه‌ها تلاش کنند.

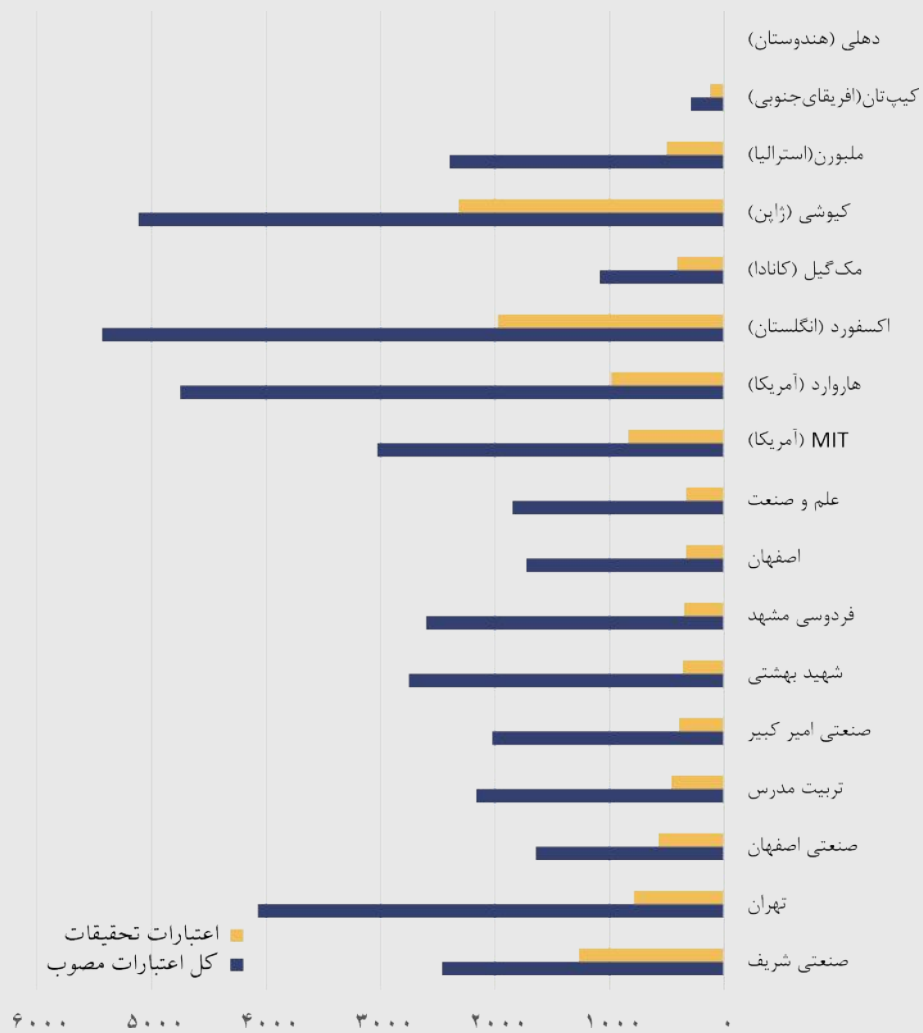
وی با اشاره به اینکه هدف اصلی و فلسفه وجود دانشگاه‌ها انجام فعالیت‌های علمی، تحقیقاتی، آموزشی، پژوهشی، فناوری، نوآوری و فرهنگی است گفت: رؤسای دانشگاه‌ها باید به هر نحو ممکن از تقویت این حوزه‌ها حمایت کنند. برای مثال پرداخت جایزه مقالات علمی و اعطای گرنت پژوهشی و فناوری می‌تواند به ایجاد و تقویت انگیزه در میان اعضای تیم محققان کمک کند.

وزیر علوم با اشاره به اینکه باید بودجه پژوهشی و فرهنگی در محض مختص خود هزینه شود گفت: هیات امنای وزارت علوم بودجه تفصیلی دانشگاه‌ها را در صورتی تصویب خواهند کرد که **۱۵ درصد از بودجه به امور پژوهشی و سه درصد به امور فرهنگی** اختصاص یابد.

دکتر زلفی‌گل همچنین ساخت مسکن برای یاوران علمی یعنی کارکنان دانشگاه‌ها و اعضای هیئت علمی جوان را مورد تأکید قرار داد و گفت: رؤسای دانشگاه‌ها نسبت به این امر اهتمام جدی داشته باشند. سازمان برنامه و بودجه نیز در این زمینه قول کمک و مساعدت داده است.

وی با اشاره به نیاز به توسعه خوابگاه‌های ویژه متاهلی گفت: دانشگاه‌ها در این راستا از اعتبارات ملی، استانی و اختصاصی و همچنین از ظرفیت خیرین آموزش عالی برای خوابگاه‌سازی برای متاهلین، یاوران علمی و اعضای هیات علمی اقدام جدی کنند.

تأمین مالی آموزش عالی در ایران

اجزای هزینه			شاخص فعالیت ها
مدل ۱۳۹۵☆☆	مدل ۱۳۹۱☆☆	مدل ۱۳۸۹☆☆	
<ul style="list-style-type: none"> «اعضای هیأت علمی «کارکنان غیر هیات علمی «حق تدریس آموزشی «هزینه ی مدیریت 	<ul style="list-style-type: none"> «اعضای هیات علمی «کارکنان آموزشی، پژوهشی و پشتیبانی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای آموزشی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای کمک آموزشی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای رویاز «هزینه ی خرید مواد و لوازم اداری و آموزشی 	<ul style="list-style-type: none"> «اعضای هیات علمی «کارکنان آموزشی، پژوهشی و پشتیبانی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای آموزشی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای کمک آموزشی «هزینه ی سالانه نگهداشت فضاهای رویاز «هزینه ی خرید تجهیزات 	آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی فرصت های مطالعاتی «هزینه پژوهانه (گرت) «هزینه ی بانک های اطلاعاتی، خرید نشریات و کتب علمی (رالی و ارزی) «هزینه حق التحقیق، داوری، مشاوره و راهنمایی پایان نامه های ارشد و دکتری «هزینه ی خرید مواد مصرفی پایان نامه های ارشد و دکتری «هزینه ی کمک به سمینار ها، همایش ها و امور پژوهشی «هزینه ی فناوری اطلاعات «هزینه ی پشتیبانی فناوری 	<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی طرح های پژوهشی «هزینه ی خرید نشریات علمی «هزینه ی فرصت های مطالعاتی «هزینه ی تامین پهنای باند اینترنت «هزینه ی فعالیت های علمی دانشجویی «هزینه ی بانک های اطلاعاتی «هزینه ی خرید کتب (ارزی) «هزینه ی مشاوره و داوری پایان نامه «هزینه ی شرکت در کنفرانس ها و سمینارها 	<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی انجام فعالیت های پژوهشی «هزینه ی شرکت در نشست های علمی «هزینه ی فرصت های مطالعاتی «هزینه ی خرید پهنای باند «هزینه ی خرید کتب و نشریات 	پژوهشی و فناوری
<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی نگهداشت فضاهای رفاهی «هزینه ی بارانه غذا «هزینه ی ایاب ذهاب دانشجویی «هزینه ی فعالیت های ورزشی «هزینه ی بهداشت و درمان «هزینه ی فعالیت های فرهنگی «هزینه ی انرژی خوابگاه ها «هزینه ی نگهداشت و اداره خوابگاه ها 	<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی نگهداشت سالانه فضاهای رفاهی و خوابگاه ها «هزینه ی بارانه غذا و ایاب ذهاب دانشجویی «هزینه ی فعالیت های فرهنگی و هنری دانشجویی 	<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی نگهداشت خوابگاه ها «هزینه ی فعالیت های فرهنگی و هنری دانشجویی «هزینه ی فعالیت های علمی دانشجویی «کمک هزینه ی رفاهی (بارانه غذا و ایاب ذهاب، بهداشت و...)» 	دانشجویی و فرهنگی
<ul style="list-style-type: none"> «هزینه ی نگهداشت فضاهای آموزشی «هزینه ی نگهداشت فضاهای کمک آموزشی «هزینه ی نگهداشت فضاهای رویاز «هزینه ی مواد مصرفی و لوازم اداری و آموزشی «هزینه ی خدمات حمل و نقل سبک و موتورسی «هزینه ی انرژی (بدون خوابگاه) «هزینه ی تأسیسات و نگهداری (بدون خوابگاه) 	-----	-----	پشتیبانی عمومی

☆ صدیق و همکاران، (۱۳۸۹)، ☆ رستگاری و همکاران، (۱۳۹۱)، ☆ دین محمدی و همکاران، (۱۳۹۵).

ویرایش نهایی

گزارش مبانی، روش و کاربرد

مدل تعیین بودجه سرانه دانشجو و

مدل توزیع اعتبارات عمومی دانشگاه‌ها

و

پیش‌بینی بودجه دانشگاه‌ها در سال ۱۳۹۵

دفتر برنامه، بودجه و تشکیلات-وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر مصطفی دین‌محمدی

۱۳۹۴

مدل تعیین بودجه سرانه دین محمدی (۱۳۹۴)

- بررسی و مقایسه مفصل نظام بودجه آموزش عالی کشورهای دیگر
- فرمول ریاضی محاسبه سرانه
 - چهار هزینه سرانه
 - گروه آزمایشی و مقطع
- سنوات، تعداد واحد نظری و عملی و...، ظرفیت کلاس، هزینه هیأت علمی، کفایت هیأت علمی، پرسنل غیرهیأت علمی، فضای آموزشی
 - تبدیل شبانه و روزانه
 - ضرایب تعدیل

مدل تعیین بودجه سرانه دین محمدی (۱۳۹۴)

$$SPS_{ij} = E_{ij} + A_{ij} + S_{ij} + R_{ij}$$

- تقسیم هزینه تربیت دانشجو به چهار بخش:
 - سرانه مستقیم آموزشی (پرسنلی): E
 - سرانه غیرمستقیم پشتیبانی عمومی: A
 - سرانه مستقیم خدمات دانشجویی-فرهنگی: S
 - سرانه مستقیم فعالیت‌های پژوهشی و فناوری: R
- پنج گروه آموزشی (علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، علوم انسانی و هنر): Z
- سه مقطع (کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری): i
 - کاردانی به شکل ضریبی از کارشناسی

مراکز هزینه	اجزاء هزینه
آموزشی (پوستلی)	هزینه‌ی سرانه‌ی هیات علمی هزینه‌ی سرانه‌ی غیر هیات علمی هزینه‌ی سرانه‌ی حق‌التدریس آموزشی هزینه‌ی سرانه‌ی مدیریت
پشتیبانی عمومی	هزینه‌ی سرانه‌ی نگهداشت فضای آموزشی هزینه‌ی سرانه‌ی نگهداشت فضای کمک آموزشی هزینه‌ی سرانه‌ی نگهداشت فضای رویاز هزینه‌ی سرانه‌ی مواد مصرفی و ملزومات اداری و آموزشی هزینه‌ی سرانه‌ی خدمات حمل و نقل سبک و موتوری هزینه‌ی سرانه‌ی انرژی (بدون خوابگاه‌ها) هزینه‌ی سرانه‌ی تاسیسات و نگهداری (بدون خوابگاه‌ها)
خدمات فرهنگی - دانشجویی	هزینه‌ی سرانه‌ی نگهداشت فضاهای رفاهی هزینه‌ی سرانه‌ی یارانه غذا هزینه‌ی سرانه‌ی ایاب و ذهاب دانشجویی هزینه‌ی سرانه‌ی فعالیت‌های ورزشی هزینه‌ی سرانه‌ی بهداشت و درمان هزینه‌ی سرانه‌ی فعالیت‌های فرهنگی هزینه‌ی سرانه‌ی انرژی خوابگاه‌ها هزینه‌ی سرانه‌ی نگهداشت و اداره خوابگاه‌ها
فعالیت‌های پژوهشی و فناوری	هزینه‌ی سرانه‌ی فرصت مطالعاتی اعضای هیات علمی هزینه‌ی سرانه‌ی اعتبار پژوهانه پژوهشی اعضای هیات علمی هزینه‌ی سرانه‌ی تهیه‌ی بانک‌های اطلاعاتی، خرید نشریات علمی و کتب (ارزی و ریالی) هزینه‌ی سرانه‌ی حق‌التحقیق راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری هزینه‌ی سرانه‌ی خرید مواد مصرفی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری هزینه‌ی سرانه‌ی کمک به سمینارها، همایش‌ها و امور پژوهشی هزینه‌ی سرانه‌ی فناوری اطلاعات هزینه‌ی سرانه‌ی پشتیبانی فناوری

مدل تعیین بودجه سرانه دین محمدی (۱۳۹۴)

- ضرایب تعدیل
 - دانشگاه‌های با مأموریت اختصاصی: بین‌المللی امام خمینی و دو دانشگاه علوم دریایی
 - عدم دسترسی به مقیاس اقتصادی: عدم سرشکن نشدن هزینه‌ها در دانشگاه‌های کوچک
 - منطقه‌ای: هزینه‌های جغرافیایی
 - کیفیت اعضای هیأت علمی
- محاسبات بودجه ۱۳۹۵
- تحلیل حساسیت

نتایج برآورد اعتبار دانشگاه‌ها با استفاده از مدل توزیع پایه برای سال ۱۳۹۵ - میلیون ریال

وزن اعتبار هر دانشگاه در مدل	مجموع برآورد اعتبار محاسبه شده در مدل	برآورد اعتبار دانشجویان شبانه	برآورد اعتبار دانشجویان روزانه	اعتبار عمومی ۱۳۹۴	دانشگاه	رتبه
۱۰۰	۷۲.۵۴۵.۸۱۵	۴.۲۹۸.۶۱۸	۶۸.۲۴۷.۱۹۷	۴۵.۵۷۰.۶۵۶	مجموع	
۵.۲۲	۳.۷۹۳.۳۵۰	۲۵۰.۶۰۵	۳.۵۴۲.۷۴۵	۲.۵۵۲.۳۳۹	تهران	۱
۳.۶۷	۲.۶۶۸.۷۹۹	۲۲۶.۴۶۰	۲.۴۴۲.۳۳۹	۱.۴۶۶.۳۶۸	فردوسی مشهد	۲
۲.۵۳	۱.۸۳۷.۱۳۹	۱۱۰.۲۵۰	۱.۸۲۵.۸۸۹	۱.۳۴۳.۶۴۲	شهید بهشتی	۳
۳.۳۱	۲.۴۰۱.۸۲۱	۲۰۶.۴۴۴	۲.۱۹۵.۳۷۷	۱.۳۵۶.۷۴۶	تبریز	۴
۳.۰۰	۲.۰۱۸۲.۰۴۷	۱۳.۷۳۵	۲.۰۱۶۸.۳۱۲	۱.۴۶۴.۰۴۶	شیراز	۵
۲.۴۶	۱.۷۸۶.۸۸۹	۱۰۵.۹۰۱	۱.۶۸۰.۹۸۸	۱.۰۱۷۲.۰۸۰	اصفهان	۶
۲.۳۷	۱.۷۲۳.۸۸۷	۳۹.۰۵۴	۱.۶۸۴.۸۳۴	۱.۵۱۳.۸۷۱	تربیت مدرس	۷
۲.۲۶	۱.۶۴۴.۷۵۸	۱۳۹.۸۰۸	۱.۵۰۴.۹۵۰	۹۸۴.۷۶۵	شهید باهنر کرمان	۸
۲.۵۹	۱.۸۸۴.۰۵۲	۷۹.۸۶۲	۱.۸۰۴.۱۹۰	۱.۲۶۲.۱۳۳	شهید چمران اهواز	۹
۲.۳۸	۱.۷۲۸.۳۶۶	۶۳.۴۰۸	۱.۶۶۴.۹۵۸	۱.۰۹۶.۵۲۴	صنعتی امیرکبیر	۱۰
۲.۲۶	۱.۶۳۸.۸۵۸	۸۰.۵۲۱	۱.۵۵۸.۳۳۷	۸۹۷.۲۲۸	گیلان	۱۱
۲.۱۷	۱.۵۷۹.۱۲۲	۱۵.۶۹۲	۱.۵۶۳.۴۳۰	۱.۰۱۸۰.۵۶۶	صنعتی شریف	۱۲
۱.۸۶	۱.۳۵۴.۴۲۵	۱۷۳.۸۱۵	۱.۱۸۰.۶۱۰	۹۰۲.۴۴۴	علامه طباطبایی	۱۳
۲.۰۸	۱.۵۱۱.۱۲۳	۳۸.۰۷۷	۱.۴۷۳.۰۴۷	۱.۰۴۰.۸۳۳	صنعتی اصفهان	۱۴
۲.۳۹	۱.۷۳۸.۳۱۶	۳۱.۳۰۹	۱.۷۰۷.۰۰۷	۹۴۲.۶۸۳	ارومیه	۱۵

نقد و بررسی پژوهش‌ها در ایران

نقد و بررسی پژوهش‌ها در ایران

- بیش از نیم قرن پژوهش بدون دستاورد بیرونی؟
- تکرار مکررات؟

نقد و بررسی پژوهش‌ها در ایران

- توجه صرف به جنبه‌های اقتصادی و کارایی علمی در اکثر پژوهش‌ها
- تمرکز پرسش‌نامه‌ها بر دست‌اندرکاران و مدیران بودجه‌ریزی
 - ارزش افزوده؟
 - اگر چیزی می‌دانستند خودشان عمل می‌کردند؟
- بحث متدولوژیکی:
 - کمی‌سازی بیش از حد داده‌های به دست آمده از روش‌های کیفی نادقیق (پرسش‌نامه و دلفی)؟
 - فقدان مقایسهٔ روش‌مند مدل‌های جدید ارائه‌شده با مدل‌های پیشین

نقد و بررسی پژوهش‌ها در ایران

- غلبه دیدگاه اقتصادی و مدیریت آموزشی بر تقریباً تمام پژوهش‌ها
- غلبه سنت چند مرکز پژوهشی محدود بر اغلب پژوهش‌ها
 - دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران
 - دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه بهشتی
 - مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی
- توقف انتقادهای انگشت‌شمار جامعه‌شناسانه در حد نظریات مشهور چپ‌گرایانه و انتقادات به بازاری‌سازی آموزش

نقد و بررسی پژوهش‌ها در ایران

- عدم توجه به تأثیرات ناخواسته درون‌دانشگاهی انواع تخصیص بودجه، مانند کاهش کارایی ارزیابی عملکرد در طول زمان، یاد گرفتن بازی و اثر ملکه قرمز (گونا و مارتین، ۲۰۰۳)
- عدم توجه به سایر کارکردهای دانشگاه
 - ترویج علم و گسترش سطح دانش عمومی جامعه
- عدم توجه به اقتصاد سیاسی و کارکردهای سیاست‌گذارانه ثانویه برون‌دانشگاهی گسترش آموزش عالی
 - مشغول کردن جوانان بی‌شغل
 - تعویق سربازی
 - تغییر طبقه اجتماعی و کسب سرمایه فرهنگی

منابع

آذر، عادل، محمدرضا امینی، و پرویز احمدی (۱۳۹۲). طراحی مدل بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد (مورد مطالعه: دانشگاه تربیت مدرس). چشم‌انداز مدیریت دولتی (۱۵)، ۵۳ - ۷۲.

آذر، عادل، محمدرضا امینی، و پرویز احمدی (۱۳۹۳). استفاده از برنامه‌ریزی آرمانی فازی در بودجه‌ریزی دانشگاهی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۷۲)، ۱ - ۲۴.

امیری، مجتبی، سید محمد مقیمی، و فاطمه قربانی (۱۳۸۹). چالش‌ها، موانع و سازوکارهای نظام‌های بودجه‌ریزی در آموزش عالی: مطالعه موردی دانشگاه تهران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی (۵۹)، ۳ - ۱۶.

انتظاری، یعقوب (۱۳۹۰). ارائه الگویی برای تأمین مالی دانشگاه‌های دولتی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۶۰)، ۱۷ - ۳۶.

انتظاری، یعقوب و حسن محجوب (۱۳۹۲). انتخاب سازکار و روش مناسب برای تخصیص منابع عمومی به آموزش عالی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۶۸)، ۴۹ - ۶۸.

جلال‌آبادی، اسدالله، سید محمدرضا سیدنورانی، و مرضیه صانعی (۱۳۸۴). تأثیر اصلاح طبقه‌بندی اقلام بودجه کشور بر بودجه‌بندی دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۳۵، ۳۶)، ۶۵ - ۱۰۲.

جلالی‌علی‌آبادی، فرزانه، بیتا مشایخی، علی‌اصغر پورعزت، و عزت‌اله عباسیان (۱۳۹۶). تبیین مدل درک ذهنی بودجه توسط مسئولان بودجه مستقر در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در ایران. حسابداری مدیریت (۳۵)، ۱۵ - ۲۹.

خالقی‌سروش، فریبا، محمود ابوالقاسمی، غلامرضا گرای‌نژاد، و مریم دولو (۱۳۹۶). بررسی عوامل موثر بر روش تخصیص منابع آموزش عالی در ایران. مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی (۱۹)، ۹ - ۳۲.

خالقی سروش، فریبا، محمود ابوالقاسمی، غلامرضا گرابی نژاد، و مریم دولو (۱۳۹۶ ب). طراحی الگوی تخصیص منابع آموزش عالی در ایران. *اقتصاد مالی* (۳۹)، ۱۴۷ - ۱۶۹.

خلیلی عراقی، سید منصور و علی سوری (۱۳۸۰). راهکاری پیرامون تخصیص بهینه منابع در آموزش عالی. *پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی* (۲۲، ۲۱)، ۱ - ۴۰.

دین‌محمدی، مصطفی (۱۳۹۴). مدل تعیین بودجه سرانه دانشجو و مدل توزیع اعتبارات عمومی دانشگاه‌ها و پیش‌بینی بودجه دانشگاه‌ها در سال ۱۳۹۵. گزارش طرح تحقیقی، دفتر برنامه، بودجه و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

رسته‌مقدم، آرش و ابوالقاسم نادری (۱۳۹۴). الگوهای تأمین منابع مالی و استخراج آموزه‌هایی برای نظام آموزش عالی ایران. *آموزش عالی ایران* (۲۶)، ۱۱۳ - ۱۵۲.

رفیعی، افسانه و زهره عزیزی (۱۳۸۸). بررسی نقش شاخص‌های کیفیت نظام دانشگاهی در تخصیص بودجه دانشگاه‌های ایران. *حسابدار* (۲۱۳)، ۷۸ - ۸۱.

شمس، ناصر و فریده افصلان (۱۳۸۴). تجاری‌سازی نتایج تحقیقات: شرکت‌های تجاری دانشگاهی بستری برای توسعه استقلال دانشگاه‌ها (تجربه دانشگاه‌های بریتانیا). *رهیافت* (۳۴)، ۴۱ - ۵۲.

شوق‌الشعرا، یگانه و هادی صفری (۱۴۰۰). مسائل پنهان پشت اعداد کنکور ۱۴۰۰. *روزنامه آفتاب یزد* (۶۱۲۸)، ۳. دسترسی برخط در <http://aftabeyazd.ir/?newsid=197320>.

شهنازی، روح‌اله و علی اکبری (۱۳۹۹). بودجه‌ریزی دولتی و بازاری‌سازی آموزش عالی (مطالعه موردی: دانشگاه شیراز). *مطالعات جامعه‌شناختی* (۵۷)، ۸۱ - ۱۱۰.

عباس پور، عباس، محمدمهدی کرامتی تولایی، حمید رحیمیان، و اسفندیار جهانگرد (۱۳۹۸). اعتباربخشی الگوی تأمین مالی نظام آموزش عالی ایران. پژوهشنامه اقتصادی (۷۴)، ۱۶۵ - ۲۰۰.

عبدیان، مسعود (۱۳۷۳). برآورد سهم عوامل مؤثر بر بودجه جاری دانشگاه‌ها (یک مطالعه مقطعی). پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۶)، ۹۵ - ۱۰۸.

عربی، سید هادی، محمدحسن ملکی، و رؤیا ملک‌محمدی بیده‌ندی (۱۴۰۱). شناسایی و اولویت‌بندی گزینه‌های تأمین مالی دانشگاه‌ها. مدیریت در دانشگاه اسلامی (۲۳)، ۲۰۱ - ۲۱۸.

عزتی، میترا (۱۳۸۷). مروری بر تجربیات کاربرد بودجه‌ریزی عملیاتی در نظام آموزش عالی برخی از کشورهای جهان. برنامه‌ریزی و بودجه (۱۰۶)، ۱۵۵ - ۱۸۶.

عزتی، میترا و ابوالقاسم نادری (۱۳۸۸). تأثیر سازکارهای تخصیص منابع مالی بر عملکرد آموزشی گروه‌های آموزشی دانشگاهی: مطالعه موردی دانشگاه تهران. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۵۲)، ۲۳ - ۵۴.

عظیمی، ناصرعلی (۱۳۹۹). بررسی بودجه عمومی و پژوهشی دانشگاه‌های منتخب در ایران و جهان. رهیافت (۷۸)، ۸۳ - ۹۶.

گرایی‌نژاد، غلامرضا و احمد کیخا (۱۴۰۰). بررسی تطبیقی سازوکارهای تأمین و تخصیص منابع مالی در آموزش عالی. رهیافت (۸۲)، ۱۰۱ - ۱۲۲.

قارون، معصومه (۱۳۷۵). بررسی راه‌های تأمین منابع مالی دانشگاه‌ها. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۱۳، ۱۴)، ۹۷ - ۱۴۲.

قارون، معصومه (۱۳۸۰). مروری بر نحوه تأمین منابع مالی آموزش عالی در منطقه آسیا و اقیانوسیه و رهیافت‌هایی برای ایران. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۲۰)، ۴۳ - ۶۴.

کیدوری، امیرحسین (۱۳۸۶). معرفی برخی شاخص‌های کیفیت نظام دانشگاهی برای استفاده در بودجه‌ریزی دانشگاهی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۴۵)، ۵۷ - ۸۴.

نادری، ابوالقاسم (۱۳۹۹). تخصیص منابع عملکردمحور در آموزش عالی: جعبه‌ای سیاه حاوی تناقض ارتقای کارایی و کاهش بهره‌وری. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۹۷)، ۱ - ۱۸.

نادری، ابوالقاسم (۱۳۹۹). تخصیص منابع کارایی‌محور در واحدهای آموزش عالی: الزامات، پیامدها و چشم‌اندازها. پژوهشنامه اقتصادی (۷۹)، ۲۶۲ - ۲۹۰.

نادری، ابوالقاسم، کمال خرازی، یعقوب انتظاری، و حسن محبوب عشرت‌آبادی (۱۳۹۲). سازوکارهای تأمین و تخصیص منابع در آموزش عالی. مطالعات منابع انسانی (۱۰)، ۹۱ - ۱۲۰.

نادری، ابوالقاسم، محمدرضا کرمی، میترا عزتی، و علی سوری (۱۴۰۰). الگوی ارزیابی کیفیت تصمیمات تخصیص منابع در دانشگاه: رویکرد فراترکیب. مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی (۱۷)، ۱۹۱ - ۲۳۲.

نوه‌ابراهیم، عبدالرحیم (۱۳۸۱). کسری بودجه و هزینه اتلاف در آموزش عالی دولتی: مطالعه موردی ارزیابی درونی دانشگاه علوم پایه دامغان. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی (۲۶)، ۴۳ - ۷۰.

GEUNA, A. and B. R. MARTIN (2003). University research evaluation and funding: An international comparison. *Minerva* 41(4), 277-304.

علم، فناوری و جامعه